

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tractatus De Censuris Romano Pontifici Reservatis

Ugolinus, Bartholomaeus

Venetijs, 1609

De excommunicatione lata contra offendentes eos, qui pro suis causis, ac
negociio ad Romanam Curiam confugium. Cap. XII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61365)

ro. §. nunc dicimus. verſi. Sed qua-
ritur vtrum legatus, quem refert,
ac ſequitur Alſ. Aluarez. in ſuo
Theſ. chriſtiane religionis in tit.
de diſpenſatione Sanctiſſimorum
Epiſcoporum. capi. 17. numero
8. verſi. Sed hic inſurgit dubium.
quorum opinio locū habere poſ-
ſet, vbi non eſſet Bulla. Sed de
hoc Capite ſatis, ad aliud tranſea-
mus.

*De excommunicatione lata contra offen-
dentes eos, qui pro ſiſis cauſis, ac nego-
cijs ad Romanam Curiam conſugiunt.*
Cap. XII.

Item excommunicamus, &
anathematizamus om-
nes illos, qui per ſe, vel
per alios perſonas Ec-
cleſiaſticas quaſcunque
vel ſeculares ad Roma-
nam Curiam ſuper eo-
rum cauſis, & negocijs
recurrentes, ac illa in ea-
dem Curia proſequen-
tes, aut procurantes
negotiorum que geſto-
res, aduocatos, procura-
tores, & agentes, ſeu e-
tiam Auditores, vel Iu-
dices ſuper praedictis

cauſis, vel negotijs de-
putatos occasione cau-
ſarum, vel negotiorum
huiusmodi occidunt, ſeu
quoquomodo percu-
tiunt, bonis ſpoliant.
Seu, qui per ſe, vel per a-
lios directe, vel indirecte
delicta huiusmodi com-
mittere exequi, vel pro-
curare, aut in eiſdem au-
xilium, conſilium, vel fa-
uorem praſtare non ve-
rentur, cuiuſcunque pra-
eſminentia, & dignitatis
fuerint.

S. V. M. M. A.

- 1 Eccleſiaſtica perſona quanam ſit.
- 2 Secularis perſona quanam ſit.
- 3 Romana Curia qui locus ſit.
- 4 Cauſa quid ſit.
- 5 Negotium quid ſit.
- 6 Recurrere quid ſit.
- 7 Proſequi cauſam quid ſit.
- 8 Procurare cauſam quid ſit.

IN hoc Capite excommunican-
tur, qui offendunt triplex genus
hominum ob cauſas, ac nego-
tia curie, ſcilicet aut Partes, qua-

causas, & negocia illa habent, aut eos, qui illa alterius nomine agunt, aut qui ipsorum iudices sunt, qui offendunt, inquam, vno ex tribus modis, aut occidendo, aut percutiendo, aut bonis spoliando. Quare de trib. in hoc capite agemus. Primo de offendentibus partes. Deinde de offendentibus eos, qui alterius nomine hæc agunt. Tertio de offendentibus eorum iudices. Quæ ut facilius absoluantur, præmittenda nonnulla sunt. Primum quæ sit persona Ecclesiastica, & quæ secularis. Deinde, quæ Romana curia. Tertio, quæ sint causæ, & quæ negotia. Quarto quid sit recurrere, & quid prosequi, & quid procurare.

1 Quoad primum igitur sciendum est Ecclesiasticam personam eam esse, quæ aut per ordinis susceptionem, aut per religionis ab Apostolica sede probatæ ingressum se Deo dicauit, ut habetur in capi. duo sunt genera hominum. 1. quæst. 1. & in capit. si quis suadente diabolo. 17. quæst. 4. siue igitur clerici sint, siue religiosi, Ecclesiasticæ personæ dicuntur, ac sunt.

2 Secularis autem persona est illa, quæ neutrum prædictorum fecit, ut habetur in citat. cap. duo sunt genera, etenim cognito vno ex cõtrariis, cognoscitur & aliud. argumen. in Instit. de iis, qui sunt sui, vel alien. iur. & §. furtorum. in fine, iuncta. Gloss. in Instit. de obli.

quæ ex delictis. Quare quicumque sint, comprehenduntur, ut infra videbitur.

3 Romana Curia vero, ut alibi declarauimus, est locus, vbi Romanus Pontif. cum suis audientis, & iudicibus moratur, siue Romana sit, siue alibi.

4 Causa vero testis res, quæ proponitur agenda in iudicio, ut habetur in capit. forus. §. causa, iuncta. Gloss. in verb. causa. de verbo. sig. & not. lat. in l. postquam liti. n. me. 10. vers. Veritas est. C. de pac. vbi & ante, & post litis contestationem causam dici ait, ad summam ego censeo, quatenus ad rem nostram pertinet, hæc causam dici, de qua lis est.

5 Negotium autem dicitur aliquando iurgium litis, ut habetur in cit. cap. forus. & multa alia significat. argu. tot. tit. ff. de negot. gest. Quoad rem nostram autem negotia hic accipi censeo pro causis quibuscunque, quæ habentur coram iudicibus in curia sine lite, ut procuratio beneficij, absolutionis, dispensationis a voto, & ab irregularitate, & id generis, nam omnia, quæ habentur in Curia, duplicis generis sunt, aut lites, quas intelligo, vbi quis aduersarios habet, aut huiusmodi negotia prædicta, in quibus aduersarios quis non habet.

6 Recurrere autem nil aliud significat, quam confugere, & ire, quod verbum ob id usurpatur, oblitatem significans, quo signi-

gnificetur eorum celeritas, qui tunc habent, quamprimum eas expediendi. Et hoc recurrere contingere potest vel appellando, vel causam inchoando.

7 Prosequi vero ¶ significat iam causam ceptam agere, dictum est enim verbum hoc a Pro, & Sequor, quasi aliquem ante euntem sequi.

8 Procurare demum ¶ significat rem parare, ad summam hinc verbis significatur aut litem inchoare, aut inchoatam prosequi. His sic premisis, iam regulam primam ponamus, quod in seq. præstabimus.

S V M M A . ¶ . P . T . I . O .

Quinto locum habet.

1 Occidentes cum, qui ad Romanam Curiam pro suis causis, & negotiis vadit, in excommunicationem incidunt, quæ excommunicatio, quousque pateat, declaratur.

2 Occidentes iudeos, & alios infideles pro suis causis, & negotiis ad Romanam Curiam euntes, in excommunicationem incidunt.

3 Occidentes ad Romanam Curiam euntes pro suis negotiis quando in excommunicationem non incidunt.

Vocibus dictis explicatis, iam regulam de more ponamus.

1 In excommunicationem hanc igitur primo incidunt, qui aliquem ad Romanam, Curiam

pro suis causis, & negotiis occasione dictarum causarum, & negotiorum occidunt, ut habetur in Bulla, & facit ea. quoniam de inman. Eccl. lib. 6. quæ regula multis modis declaratur. Id quod fit ob defensionem Sedis Apostolicæ & libertatis Eccl. ita Tolet. in Bulla Cœnæ Domini excommunicat. §. n. r.

Nam primo locum habet, qui cumque sint, qui occidunt, ob dictionem illam omnes, quæ neminem excludit. arg. I. Iulianus. ff. de leg. 3. & cap. si Romanorum. dist. 19. Sive igitur iurisdictionem habeant, sine non habeant, sive viri sint, sive mulieres, sive laici, sive clerici, sive liberi, sive serui, in excommunicationem hanc incidunt. Item sive in dignitate constituti, ut Imperatores, Reges, Duces, Marchiones, & alii inferiores iudices, cum ob dictionem illam propositam, tum ob verba illa in fine huius Capituli proposita Cuiuscunque præminentiæ, & dignitatis. Et quoniam clausula illa in fine posita est, ob eam rem ad antecedentia omnia refertur. arg. ca. 2. requiris, & ibi DD. no. de app. & l. talis scriptura, in fine. ff. de leg. 1. Ad summam ergo, siue reus contentus auctorem interficiat, siue auctorem, siue tertius alterum ipsorum, vel utrunque, in excommunicationem hanc incidit, atque sic sentit etiam Rebuff. in Præibenef. in expositione Bullæ Cœnæ Domini articulo 9. in ver-

Recurrentes, ibi. Et sic comprehenduntur.

Item locum habet, siue per se, siue per alios predictos occidant ob verba illa per se, vel per alios. Siue ergo ipsemet quis eos interficiat, siue per alios, vt pote aut id alicui mandans, aut iubens, aut præcipiens, pœnam hanc non euadet. At quid de ratum habente? Ego censeo hunc in excommunicationem hanc non incidere, tum quod vbi Bulla & ratum habentes comprehendere voluit, id expressit, vt in antecedenti capite vidimus; tum quod per ratihabitionem mandatum id fuisse fingitur, at, ex quo sumus in pœnis, fictionem hanc admittere nõ debemus, argum. cap. in pœnis, de reg. iur. lib. 6. & l. interpretatione, ff. de pœn. Quid autem iuris sit, si mandans mandatum reuocauerit, in antecedenti capite id quoque tradidimus.

Tertio locum habet, siue directè, siue indirectè eos interficiant ob verba illa Directè, vel indirectè. Quid sit autem directè interficere per se patet, nõ est, vbi quis immediatè quem interficit. Indirectè vero, vbi quis illud operatur, quod deinde est causa, vt occidatur, exempli gratia dolo malo quis sua sit ad curiam recurrenti, & transiret per viam, in qua sciebat exules esse vel inimicos, qui eum essent interfecuturi, vel equum, in quo infidebat, in flumen incitauit, quamobrem obru-

tus est, & id generis.

Quarto locum habet, vbi Ecclesiasticas personas occidunt, quæcunque sint, ob verba illa personas Ecclesiasticas quascunque, dicitio enim illa. Quascunque, neminem excludit, argum. cap. in solita, in fine, de maior. & obed. Siue clericus igitur sit, siue religiosus, siue in dignitate positus, siue priuatus, nihil interest, nõ ipse occidens in excommunicationem hanc incidet. Immo & in aliam, & sic in duplicem, in alteram, quia quis interficit recurrentem ad Romanam Curiam per hoc caput, in alteram, quia Ecclesiastica persona est, ob c. si quis suadete diabolo. 17. q. 4.

Quinto locum habet, quæcunque secularis persona sit, quæ occiditur, ob verba illa, Vel seculares, iuncta dictione illa Quascunque. Quare in excommunicationem hanc incidet non solum, qui christianum interficit, verum et, & qui non christianum, siue iudæus, siue infidelis alius pro suis negotiis ad Curiam vadat, modo venire illo possit, tum quod neminem secularem excipit Bulla, tum quod fauor hic Romanæ Curiz est, non autem personarum. Quamobrem etiam fit, vt in excommunicationem incidat, vel quis interficiat excóunicatos, suspensos, interdictos, vel etiam hæreticos (modo ad Curiam veniant, quo suas causas agant, & a delicto hæresis se expurgent,

absolutionemve consequantur.)
Item & exules, modo illuc ire
possint, utpote publica fide habi-
ta, idest Saluo condotto.

Sexto locum habet, ubicunque
Romana Curia sit, vel Roma, vel
alibi, & apud quoscunque iudi-
ces agatur, modo Curia iudices
sint.

Septimo locum habet, vel inter-
ficiant eos, qui pro suis causis ad
Romanam Curiam recurrunt vel
inchoandis, vel prosequendis, Vel
pro suis negociis aliis quibuscun-
que, ob verba illa Super eorum
causis, & negociis. Vel igitur spi-
rituales causae sint, vel non spi-
rituales, vel criminales vel civiles
nihil interest, nam Bulla non di-
stinguit, ergo nec nos distingue-
re debemus. argumen. l. de pretio.
fide publ. in rem act.

Octavo locum habet, vel hos
interficiant statim atque iter ad
Curiam susceperunt, & sic statim
atque domo pedem posuerunt,
ob verbum illud Recurrentes,
quod significat actum presentem,
& successiuum, statim enim atque
quis domo egressus est, ad Cu-
riam hic recurrere dicitur, non
enim ii, qui in Curia iam sunt, per
illud verbum significantur, quan-
doquidem de ipsis speciatim, &
proxime ibi agitur. Ac illa in ea-
dem Curia prosequentes, ergo
de iis intelligitur, qui iam in iti-
nere sunt, alioquin verbum illud
Recurrentes, superuacaneum es-
set, contra capitulum si Papa de pri-

uileg. libro 6.

Nono locum habet, ad quem
cumque iudicem confugiatur, na
Bulla non distinguit de iudice Cu-
ria, sed fat est, ut ad Curiam recur-
tat.

Decimo locum habet, vel occi-
dant nomine suo, vel alieno ob il-
la Committere, exequi, nam Co-
mittere per se nomine suo, exe-
qui ab alio mandatum.

Undecimo vel procreant, id-
est ordinent homicidium fa-
ciendum, ob verbum illud vel pro-
curare, quod significat antea cu-
rare.

Duodecimo locum habet etiam
in eo, qui ad haec facienda aut au-
xilium, aut consilium, aut fauo-
rem praestat, ob versicu. Aut ijs-
dem auxilium, consilium, vel fa-
uorem praestare non verentur.

Quid sit autem auxilium, ferre,
consilium, fauorem ve praestare, in
antecedenti Capite diximus. In
omnibus igitur his casibus occi-
dens in excommunicationem
hanc incidet. Quacunque ratio-
ne autem occidat, utpote vel fer-
ro, vel veneno, vel laqueo, nihil
interest.

Postremo locum habet vel ad
curiam confugiens de territorio
Ecclesiastico sit, vel de alieno, na
Bulla simpliciter loquitur, praete-
rea Romana Curia omnium refu-
gium est.

Excipiuntur tamen nonnulli
qui penam hanc euadunt.

3 Primum igitur in excommu-
nica-

V 4 nica-

nicationem hanc non incidunt
 qui iure id faciunt, ut ex epli gra-
 tia se defendendo, quando quidē
 quocūque iure defensor licite est
 l. y. yim. ff. de i. h. & iur. & cap. di-
 lecto. de sentent. excommunicat. &
 Clemen. 1. de homicid. Idem ten-
 seo de interficiente banitum, quā
 ad Curiam ire non potest, & de
 aliis huiusmodi casibus.

Secundo loco in excommuni-
 cationem hanc non incidunt, qui
 ad Curias aliorum Principum
 pro suis negotiis recurrentes in-
 terficiunt, nam privilegium hoc
 hi tantum habent, qui ad Roma-
 nam Curiam recurrunt, ut habet-
 tur in versicu. Ad Romam Cu-
 riam, ergo non alii, qui ad alias
 Curias recurrunt, argument. leg-
 cum. prator. ff. de iud. & capitul.
 nonne. de presumpt. & §. quod
 alicui in Institut. de iur. nat. gent.
 & civil.

Tertio excipitur, ubi interfi-
 ciunt eos, qui pro aliis rebus ad
 Curiam eunt, ut pote animi gra-
 tia, nam Bulla excommunicat so-
 lum eos, qui pro causis, & nego-
 tiis suis agendis ad Curiam re-
 currentes occidunt, cuiusmodi
 tales non sunt, ex quo igitur Bul-
 lae verba eis non conveniunt, nec
 dispositio convenire debet, argu-
 men. l. 4. §. toties. ff. de damn. in-
 fec.

Quarto in excommunicatio-
 nem hanc non incidunt, qui eos re-
 currentes ad Romanam Curiam

interficiunt non occasione causa-
 rum, vel negotiorum huiusmodi,
 sed ob alias causas, ut pote vel ob
 inimicitias aliunde ortas, aut quod
 illum spoliēt, & huiusmodi, nam
 Bulla solum excommunicat eos,
 qui occasione dictarum causa-
 rum, vel negotiorum huiusmodi
 occidunt, ergo alias secus, etenim
 limitata causa limitatum produ-
 cit effectum, argument. in agris.
 ff. de acquir. rer. domin. atque
 sic dixit Martinus Alfonso de
 Nivald. in Candelabro, part. 2. in
 explanatione Bullae Coenae Do-
 minicae, in numer. 92. & Jacob.
 de Grass. libro quarto decis. cas.
 cas. consociet. in expositione Bullae
 Coenae Domini, num. 104. & Tib.
 eodem. Excommunicatio, 9. nu-
 mer. 2. ob. l. in omni. ff. de i. h. & c.

Quinto in excommunicatione
 hanc non incidunt, qui eos inter-
 ficiunt, qui per litteras negotia
 sua agunt, ut pote mittendo sua
 consilia, & id generis, nam hi ad
 Curiam non recurrunt, & sic ver-
 ba ipsis non conveniunt, ergo nec
 dispositio.

Sexto, ubi interficiunt eum,
 qui in Curia Romana habitans
 causas, & negotia sua prosequi-
 tur, nam privilegium hoc concess-
 sum iis est, qui extra Curiam ha-
 bitant, & ad ipsam confugiunt, ut
 probatur ex verbo illo Recurren-
 tes.

Septimo, ubi recurreret in ca-
 su, in quo non posset, nam ubi iu-
 re id non facit, cum offendentes

in

In excommunicationem hanc non incidunt, ut sentit Rebuff. in Prae. benef. in expositione Bullae contra Dominum art. 9. in verb. Recurrentes, ibi. In eadem Curia prosequentes, quod est not. dura tamen opinio haec mihi uideretur, & ideo non amplexanda.

Postremo excipiuntur hi, qui ad homicidium committendum auxilium, favorem, consilium praestiterunt, sed deinceps homicidium secutum non est, nam si cut non incidunt conantes ipsum interficere, si non interficiunt, quod quidem Bulla requirit in hoc casu, ut homicidium interueniat, ita nec qui consilium, favorem, auxiliumue praestiterunt, sed de prima hac regula satis, ad aliam transeamus.

Verf. Seu quoquomodo percutiuntur

- 1 Percutere quid sit.
- 2 Percutere quos modis contingat.
- 3 Percutientes recurrentes ad Romanam Curiam pro suis causis, et negatis in excommunicationem incidit, quae excommunicatione quousque patet, declaratur.
- 4 Insanans uerbis, scriptoribus confugientes ad Romanam Curiam in excommunicationem non incidit.

In hac parte referuntur alia caumta, quamobrem in excommunicationem incidunt, qui ad Curiam Romanam pro suis negotiis recurrentes offendunt, quae est, ubi praedictos percutiunt, quam excommunicationem, ut dilucidiorum habeamus, praemittendum est, quid sit percutere, & quos modis quem percutere contingat.

1 Quoad primum igitur Percutere nil aliud significat, quam aliquem ualde ferire, dicitur enim Per, quod ualde significat, & quatio, quod in c. mutato, & abiecta, quod significat ferio, ut habetur in Dictionario in verb. Percutio, & de hoc Primo satis.

2 Quoad secundum, quos modis scilicet contingat quem percuti, breuiter sciendum est, duobus modis id contingere. Primo, ubi quis simpliciter quem uerberat, uel pugnis, uel fuste, uel calcibus, rationeue alia id facit. Deinde, ubi quis etiam unherat, nam & hic sine dubitatione percutit, ut per se patet. At quid si quis mutilet, an percutere hic dicitur? Ego censeo & hunc percutere dici posse, nam percutere uti genus quoddam est, quod comprehendit percussione simplicem, & percussione, quae uulnus infert, & ob id etiam mutilationem. His sic praemissis, iam regulam ponamus.

In excommunicationem hanc igitur incidunt quoque, qui recur-

currentes ad Romanam Curiam pro suis negotiis, & causis earum occasione percipiunt, vt habetur in versu. proposito.

Quæ excommunicatio amplificatur, & declaratur, vt superiores regulæ, ac propterea, ne actum agamus, quæ huc pertinent, illinc sumamus.

Item amplificatur, vt locum habeat, quacunq. ratione percipiatur, vel fulte vel pugnâ, vel calcibus, vel armis, ratione vel alia ob eandem rationem.

Item vel vulnus inferant, vel mutilent, ob verbum illud quomodo, quod generale est, & ob id generaliter est intelligendum. argumen. l. 1. §. & generaliter. ff. de leg. præstan. ¶ Non igitur qui verbis, scriptove infamauerit, verè, falsove, in penam hanc incidet, nam hoc non dicit Bulla, ergo nec nos, atque sic dixit quoque Martinus. Alfonso de Viu. in Candelabro. par. 2. in expositione Bullæ Cœnæ Domini, cas. 12. nu. 91. Atqui de his hæcenus, ad alia veniamus.

Verf. Bonis spoliante.

Spoliante bonis confugientes ad Romanam Curiam pro suis negotiis, & causis, in excommunicationem incidunt, si earum causarum, ac negotiorum causa id faciant, quæ excommu-

nicatio, quousque pateat, & declaratur.

Fures spoliante eos, qui ad Romanam Curiam confugiunt pro suis causis in excommunicationem non incidunt, si eorum nec ii qui auferunt ipsis aliquid pro eo, quod ipsis debetur.

Hic refertur alia causa, quam Hobrem in excommunicationem non incidunt, qui offendunt recurrentes ad Romanam Curiam pro suis negotiis, & causis earum causarum, ac negotiorum gratia, & occasione, quæ est, vbi eos bonis spoliante. Et quoniam quid sit spoliare, & quot modis contingat quem spoliari, & quibus reb. spoliari quem posse diximus Capite Nono in versicul. Spoliante, ob eam rem his omittis, quoad rem nostram dicimus, Spoliare hic intelligi, vbi quis iniuste suis reb. mobilibus, vel immobilibus spoliante. Hoc præmissis, iam regulam ponamus.

In excommunicationem hanc quoque igitur incidunt, qui recurrentes ad Romanam Curiam pro suis causis, ac negotiis eorum occasione suis bonis spoliante, vt habetur in versu. proposito.

Quæ excommunicatio eisdem modis amplificatur, & coarctatur, quibus superiores iam dicte.

Item afficit non solum eos, qui prædictis bonis spoliante, quæ secum ferunt, verum etiam & quæ domi relinquunt, nam Bulla non di-

distinguit, ergo nec nos distinguere debemus. arg. l. de pretio. ff. de public. in rem act. Præterea ob id hoc fit, ne auertantur, quominus ad Curiam recurrant, quæ ratio & in bonis, quæ domi relinquunt, locum habet, ergo & dispositio argumen. l. illud. ff. ad leg. Aquil. & c. cum dilecta. de confirm. vtil. vel inuti. Facit postremo extradiuina. de priui. vbi ordinarii excommunicantur, si suorum subditorum, qui pro suis negotiis Romanam eunt, Ecclesiastica beneficia aliis conferant. Quare si iudex, a quo ad Romanam Curiam appellatum est spoliatus bonis, quæ domi reliquit, ipsum appellantem, in excommunicationem hanc incidet.

Excipiuntur tamen casus omnes, quos in antecedentibus regulis excepimus. Si ergo non occasione dictarum causarum, negotiorumve quis prædictos spoliatus, in excommunicationem hanc non incidet. Quare fures, latronesve ob id immunes ab hac pena erunt, multo magis, qui furaretur eis, eo quod ab ipsis suum consequi non potest, vel quod non potest probare, vel quod non audeat eorum potentiam in ius ipsum vocare, modo tamen iure debitum sit, & certum, & alias recuperare nequeat, & non accipiat ultra debitum, ita dixit Martin. Alfonso de Vivald. in Candelabro in explanatione Bullæ cęnę Domini cal. decimosecundo, numero 93.

Sed de his hætenus, ad alia veniamus.

Ver. Ac illa in eadem Curia prosequentes, aut procurantes.

S V M M A.

I Offendens uno ex dictis modis eos, qui ad Romanam Curiam pro suis negotiis confugerunt, dum in Curia ea prosequuntur, aut procurant, ac demum, ubi a Curia discedunt, in excommunicationem incidunt.

In hac postrema parte huius primæ partis excoicantur, qui offendunt aut occidendo, aut percutiendo, aut suis bonis spoliando eos, qui ad Romanam Curiam pro eorum causis, ac negotiis recurrerunt occasione earum causarum, & negotiorum, dum illa in eadem Curia prosequuntur, aut procurant, vt habetur in versiculo proposito. Et quoniam quid sit occidere, percutere, & spoliare antea vidimus, ob eam rem quod supra diximus, dum recurrunt ad Curiam, locum habent, & dum in Curia sunt, ob eam rem ne a Curia agamus, quæ huc pertinent, illinc sumemus, siue occidantur, siue percutiantur, siue bonis spoliantur.

Illud vnum queri potest, an privilegium hoc habeant, vbi a Curia

cia

ria recedunt, & ad domos suas redeunt, nam hoc prætermisum est in hoc capite. Ego tamen cenfeo, & tunc privilegium hoc ipsos habere, tum quod in simili expressum id habemus in Capite 9. verficul. Recedentes, ergo idem & hic, vna enim lex aliam declarat. argumē. l. non est nouum, cum sequent. ff. de leg. tum quod securitate publica de ueniendo ad aliquem locum alicui data, quæ vulgo dicitur Saluo condotto, & de recedendo data esse existimatur, vt id pluribus probauit Felin. in capitul. fin. numero primo, cum multis sequent. de tregu. & pac. tum quod beneficium hoc Summi Principis est, & in fauorem Romanæ Curia tributum, ergo latissime interpretandum argument. l. beneficium. ff. de const. prin. tum denique quod auctor Bullæ, si de hoc interrogatus fuisset, an vellent hos tale privilegium habere, quousque domu peruenissent, sine dubitatione id concessurum esse verisimile est. argument. eius, quod dixit Gl. communiter recept. in l. tale pactum. §. fin. ff. de pact. tum quod si contrarium diceremus, non satis prouisum esset recurrentibus ad Romanam Curiam. Ex omnibus igitur his concludo, & in recedendo, sicut etiam in neniendo privilegium hoc ipsos habere, vt quod operatur propositum in proposito, operetur oppositum in opposito. argument. l. fin. §. fin. ff. de leg. 3. ita ego cenfeo saluo semper

Sendæ Romanæ Ecclesie iudicio. Sed de primaria parte huius Capituli hæcenus, ad alteram veniamus.

Ver. Negotiorumque gestores, Aduocatos, Procuratores, & agentes.

- 1 Negotiorum gestor, qui nam sit.
- 2 Aduocati quoniam sint.
- 3 Procurator quisnam sit.
- 4 Offendentes negotiorum gestores, aduocatos, procuratores, actores eorum, qui pro suis causis ad Curiam confugerunt earum causarum gratia, in excommunicationem incidant, que excommunicationis, quousque pateat, declaratur.

In hac secunda parte excommunicatur, qui aut interficiunt, aut percutiunt, aut bonis spoliant negotiorum gestores, aduocatos, procuratores, & agentes, qui curiam gerunt causarum, vel negotiorum eorum, qui ad Curiam pro suis causis, & negotijs recurrent, vbi occasione earum causarum, ac negotiorum eiusdem modis offendunt, vt habetur in versu. & in sequentibus verbis Bullæ. Et quoniam, quando occidentes, percutientes, nec non bonis spoliantes in excommunicationem hanc incidunt, non incidunt, in antecedenti

denti parte posuimus, & quæ ibi diximus, & hic locum habet, ob eam rem nomina hæc hic tantum explicabimus.

1. **Negotiorum gestores** igitur **¶** ii proprie sunt, qui sine mandato domini rem eius, ac negotiū, ne pereat, agunt, & eius curam gerunt. arg. tot. tit. ff. de neg. gest. quoad rem nostram. autem eos hic negotiorum gestores accipio, qui aliena negotia extra litem curant, ut pote curando, vel ut quis pensionem, beneficium, que consequatur, vel dispensationem, vel absolutionem, & id generis, in quibus non necessarium requiritur mandatum, in quorum numero pragmaticum etiā accipio, seu sollicitatorem negotiorum, vel litium.

2. **Aduocati** vero **¶** sunt ii, qui apud eum, qui iurisdictioni præest, quid in iure sit ostendunt, ut habetur in l. i. §. postulare. ff. de postulā. & facit l. i. §. aduocatos. ff. de vari. & extraord. cogn.

3. **Procurator** autem **¶** ad lites est is, qui mandatum habet ad litē mouendam, iudiciumque exercendum. arg. extra. de procur. & procuratoris nomine accipio et Syndicum, qui vniuersitatis procurator est, ut habetur in titu. extra. de Syndico.

Actor autem & ipse procuratoris personam sustinet, sed ab eo constituitur, qui adhuc motæ causæ dominus non est. Quare quod tutor, curator, ac Syndicus

ante litem contestatam litis domini non sunt, atque ad circo procuratorem constituere nequeunt. ob l. i. ff. de procura. hi actorem constituunt, ut habetur in l. neque tutores, & ibi Glo. ac DD. c. de procur.

4. **Has personas** ergo, **¶** qui vno ex tribus modis offenderit, ut pote, vel occiderit, percusserit, uell bonis spoliauerit occasione negotiorum, ac causarum, quas gerant eorum, qui ad Romanam Curiam recurrerunt, in excommunicationem hæc incidet. Quare aduocati, qui resident in Romana Curia, sicut etiam procuratores, & sollicitatores, & alii negotiorum huiusmodi gestatores privilegium hoc habebunt, quādiu horum causas agunt. Excipiuntur tamē casus omnes, quos in antecedentibus regulis excepiimus.

Item excipitur, vbi aliunde uenirent prædictæ personæ, nam in itinere privilegium hoc non habebunt, quandoquidem ipsis partibus tantum privilegium hoc concessum est, ut uidimus supra, ergo alii ipso non fruuntur, inclusio enim vnius alterius exclusio est, arg. l. cum prætor. ff. de iudic. & cap. non ne. de præsumpt. & limitata causa limitatum producit effectum. arg. l. in agris. ff. de acqui. rer. domin. Contraria tamen opinio verior videtur, ut & hi speciatim venientes pro aliqua causa hoc privilegio fruantur,
secus

secus si generatim, sicut advocati munere fungantur, nam in itinere privilegio non fruuntur, secus autem ubi in Curia erunt, & venientium causas suscipiant.

Postremo excipitur, ubi extra Curiam advocati manus alterius obirent, ut consilium dando, nam hi hoc privilegium non habebunt, ex quo his conceditur, qui in Curia hæc agunt, ut in antecedenti versu habetur. Et de hac item parte satis, ad postremam veniamus.

Verf. Seu etiam Auditores, vel iudices super prædictis causis, uel negotiis deputatos.

S. V. M. M. A.

- 1 Auditor quisnam sit.
- 2 Iudex quisnam sit.
- 3 Offendentes vno ex dictis modis Auditores, iudicesve eorum, qui pro suis causis ad Curiam confugerunt earum causarum gratia, in excommunicationem incidunt, quæ excommunicationem quousque pateat, declaratur.

In hac postrema parte excommunicantur, qui vno ex tribus modis offendunt eos Auditores, vel iudices quibus causa cognoscenda, definienda, et negoti-

tium cognoscendum, definiendum commissum est eorum, qui pro ipsis causis, ac negotiis ad Romanam Curiam recurrerunt occasione earum causarum. Et quoniam in eisdem casibus tales offendentes excommunicantur, in quibus excommunicari eosdem in aliis superioribus partibus huius capituli diximus, ob eam rem declarationem istius illinc sumamus; hic vero breuiter quid Auditores, Iudicesve sint, explicemus.

1 Auditor igitur quatenus ad rem nostram pertinet, primo ille dicitur, cui causa cognoscenda commissa est, sed non definienda, ut sensit Ancharan. in Clement. Auditor. num. 5. versu. Quinto nota de rescript. nam ibi ait, eum, cui est commissa ad iudicium causa, posse ferre sententiam, ubi specialim hoc ei concessum est, ergo alias secus, ubi non est concessum. Et Auditor hic datur & a Principe seculari, & a Romano Pontifice, de quo addidit hic agit, cuius officium ex forma ipsi tradita cognoscitur, ut dixit Zabari. in ead. Clement. numero 6. quaestio. 1. versu. Sed officium parti, ubi & quod genera auditorum Romana Curia sint, declarat Auditor etiam Camera quoque est, qui hodie magnam potestatem habet.

2 Iudex vero est is, qui causam aut iure ordinario, aut delegato cognoscit, ac definit. argum. tot.

titu. ff. de off. ordin. & de off. delegat.

3 His sic præmissis † pro regula habebimus in excommunicationem eos incidere, qui hos auditores, aut iudices vel interfecerint, uel percusserint, uel suis bonis ob prædictas causas spoliauerint.

Quæ excommunicatio eos etiã afficere sentio, qui extra Curiam prædictos datos dictis modis offenderint, nam Bulla non distinguit, ubi sint, ergo nec nos distinguere debemus, & Romanus Pontifex extra Curiam huiusmodi causas committere sæpè solet. Sed de hoc capite satis, ad aliud ueniamus.

De excommunicatione lata contra appellantes a decretis Iudicum Romanæ Curie ad Curias seculares, ac iudices, & contra impediētes decreta eorundem iudicum Romanæ Curie.

Cap. XII I.

Item excommunicamus, & anathematizamus omnes tam Ecclesiasticos, quam seculares cuiuscunque dignitatis, qui prætexentes friuolam quandam appellacionem, a grauamine, vel futura executione litte-

rarum Apostolicarum etiam in forma Breuis tam gratiam, quam iustitiam concernentium. Nec non citationum inhibitionum, sequestrorum, monitoriorum, processuum, executorialium, & aliorum decretorum a nobis, & a Sede prædicta, seu Legatis, Nunciis, Præsidentibus Palatii nostri, & Camera Apostolicæ Auditoribus, Commissariis, aliisque Iudicibus, & delegatis Apostolicis emanatorum, & quæ pro tempore emanauerint, aut alias, ad Curias seculares, & laicam potestatem recurrunt. Et ab ea (instante etiam Fiscus procuratore, vel aduocato) appellaciones huiusmodi admitti, ac literas, citationes.